

Regulace Vltavy v Praze a staroměstský jez.

Můj článek pod tímto názvem zde uveřejněný, kromě toho, že byl zaznamenán několika časopisy, vyvolal tuto odpověď:

Vaše Blahorodí!

K článku pana Bohumila Hübschmanna v časopise »Krása našeho domova« čís. 6 roč. III., kterýž jako člen »Zalesňovacího a okrašlovacího spolku pro Prahu a okolí« dostávám, dovoluji si se zmocněním ředitele stavby c. k. stavebního rady Václava Rubína Vám zaslati dva snímky budoucí hráze u nábřeží Františkovy, z nichž jest patrnó, že hráz ta nebude rušivou, nýbrž okrasou těch míst, a poněvadž bude 5 m širokou, bude sloužiti také za budoucí promenádu, kromě toho svým středem schodiští opatřeným za přistaviště parníkům. S celé hráze pak bude právě pohled na Hradčany mnohem snad krásnější, nežli jest dnes s nábřeží. — Hráz jest nutnou, mají-li býti zachovány mlýny Staroměstské a nemají-li poškozeny býti základy domů na nábřeží, stavěné na pilotách. Alternativa zachování jezu a spojení jeho hrázi se špičkou ostrova Střeleckého byla již dříve také uvažována, však z mnohých i estetických příčin zavržena. Úprava a návrh hráze pochází od architekta pana Františka Sandra, prof. umělecko-průmyslové školy v Praze.

Doufaje, že Vám obrázky k uveřejnění příštímu přijdou vhod, znamenám se v plné úctě oddaný

Frant. Havlík,

c. k. mistodržitelský účetní rada
při komisi pro kanalizování řek
Vltavy a Labe.

Jest to výsledek ne značný a tato odpověď znamená mi docela málo, ač jinak dost.

Otzáka, která by jinde celou veřejnost rozdělila na dva tábory — pro a proti — nevzbuzuje u nás hlubšího zájmu. Máme příliš málo zájmu o vzhled Prahy a její budoucnost — máme lásku k Praze, ale dosud více v ústech. Vidíme to na výstavách, kde můžeme každoročně počítat, kolik našich nadějných umělců skládá zkoušku dospělosti na kráse motivu pařížského »Notre Dame« a kolik jich alespoň vidí, že se dá Praha také malovat.

Nezájem nebo malý zájem vidíme také na soutěžích pro regulační plány (na př. soutěže na úpravu Vyšehradu nesúčastnil se ani jeden z »osvědčených architektů«). Malý zájem vidíme, kdykoliv se jedná o nový útok — najde se sotva hrstka lidí, která do vysílení odráží všecky ty velké i menší útoky, namířené nejen proti pietě k památkám, ale mnohdy i proti zdravému rozumu. A což nenajde-li tato hrstka sluchu, nepodaří-li se jí útok odrazit? Potom po činu naříkáme, posíláme k dřasu regulátory a všecky skutečné i domnělé činitele. Jak dlouho je na př. tomu, co se Neruda posmíval našim vysokým »krásným« nábřežím a těšil se, až

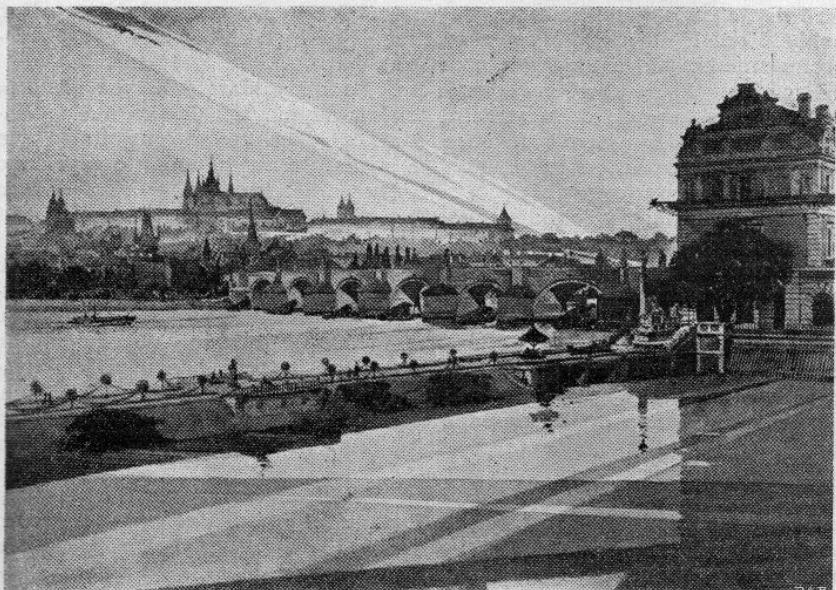

POHLED S MOSTU KARLOVA.

budou také pro ozdobu na Václavském náměstí postavena, chtěje tím vystihnouti jejich zbytečnost na mnohých místech. Od té doby nastavěli jsme jich a nastavíme pář kilometrů právě tak vysokých a nahých, a přece nikdo neprotestuje. Jsme právě již zapracováni — ; o nějaký ten kilometr pouště — ! Nenamáháme se ani přemýšlením, jsou-li skutečně nutna, ani nám nevadí jejich pustota, ač by trocha přírody a citu dovedla, alespoň na část roku, tuto nahotu zakrýt. Jak příjemně působí ten kousek zeleně na zdi Odkolkovy zahrady!

Ale Neruda se mylil! Nejsme dosud v rozpacích, kde stavět nábřeží; můžeme přece postavit — podél stávajících nábřeží — nová, právě

tak krásná, do Vltavy a učinit z nich promenády! Počátek hodláme učinit v nejkrásnější partií Vltavy, od Žofína na první pilíř nového mostu a odtud na staroměstské mlýny; a kdož ví? — osvědčí-li se, mohou být provedena i jinde, a konečně nový most má ještě další pilíře a Karlův ještě více pilířů, na něž by se mohla nová a nová nábřeží vésti. Jest to perspektiva bohatá, o níž se Nerudovi ani nesnilo, a proto nedojde ještě hned tak na Václavské náměstí. A toto nové nábřeží, nebo nová nábřeží, nebude nikterak rušivě působit! Ano, tak daleko jsme, že tomu věří nejen pan účetní rada a páni inženýři, ale také architekt, jenž byl

NÁVRH KOMISE PRO KANALISOVÁNÍ ŘEK VLTAVY A LABE.
Úprava od arch. Sandra. — Pohled s výše as I. patra od nábřeží.

povolán, aby obložil svojí zeleninou toto hovězí maso. A věří tomu patrně i umělecká obec — není-li to pouze nezájem — neboť by jinak zvedla svoje »Nedovolím!... Musí být možno lepší řešení!« Tak by měli zvolat všichni vidoucí, všichni, kdož si dovedou představit dosah podobného kroku. Zatím nechá se vše uzrát, a když postaveno, tož co? Bourat přece nebudeme. Netečné nechá se uplynout doba možné nápravy. A přece je tato »stavějící bestie« horší »bestie bořící«.

Myslil jsem, že obrázek mluví, když jsem psal předešlý článek. Ano, ale ne ke každému. Nezapomněl jsem upozornit v prvém článku na nemoznost a škodlivost architektonického vytvoření tohoto druhého nábřeží.

Při tom jsem si nepředstavil, že právě tato »architektonická úprava« má pilulkou osladit — a také osladila.

Ve fotografii, v prvém článku uveřejněné, naznačil jsem hráz navažní jako betonovou zeď o výšce 1 m nad hladinou, o šířce asi 2 m. Vzal jsem poměrně nejpříznivější případ a byl mi již dost odstrašujícím. Zatím jsem se myšlil. Hráz nebude pouhou nízkou navažní hrází, nýbrž hotovým nábřežím 5 m širokým a více než 2'50 m vysokým. A toto těleso nepoměrně mocnější, nežli jsem vzal za základ, »nebude rušivé, nýbrž okrasou těch míst«, patrně proto, že má architektonickou omáčku. Jak toho dociluje, posud každý sám na obrázku. Pro sebe nepřestanu tvrditi, že každá architektura zde jenom zlo zhorší a nápadnějším učiní, nehledě ani k navržené úpravě rostlinné, již by každá větší voda s povrchu smetla, jak je každému z obrázku patno.

Proč tedy klamat vědomě obrázkem? Podobný klam jsou »boží muka« nebo »svatý Jan« na rohu staroměstských mlýnů. Jak daleko má k uskutečnění tato idea, ví asi původce sám, a prece se zde nejednalo jen o obrázek, nýbrž o reální návrh. Že se architektu nepodařilo myšlenku přistaviště uprostřed nábřeží, spojeného s vlastním nábřežím velkým klesajícím mostem a schodišti, ideálně vyluštiti, tomu se nedivím. Jest to myšlenka, jak sama o sobě, tak v dané situaci nesmyslná. Proč musí být přistaviště právě uprostřed nábřeží, když by bez velkého nákladu mohla být stanice blíže bodů silné frekvence, jedna na rohu staroměstských mlýnů a druhá na Střeleckém ostrově nebo na předmostí nového mostu? To by snad bylo příliš jednoduché! Pochopuji, že projektanti, jsouce příliš zaujati svojí myšlenkou, prezírají její vady, jsou příliš zapracováni, a pak inženýrský cit pro krásno je příslovečně špatným vodítkem.

Komu však jen trochu nepředpojatosti a citu pro krásno zbylo a koho snad moje první skizza nepřesvědčila, toho doufám přesvědčí tyto dva snímky o nebezpečí, jež Praze hrozí.

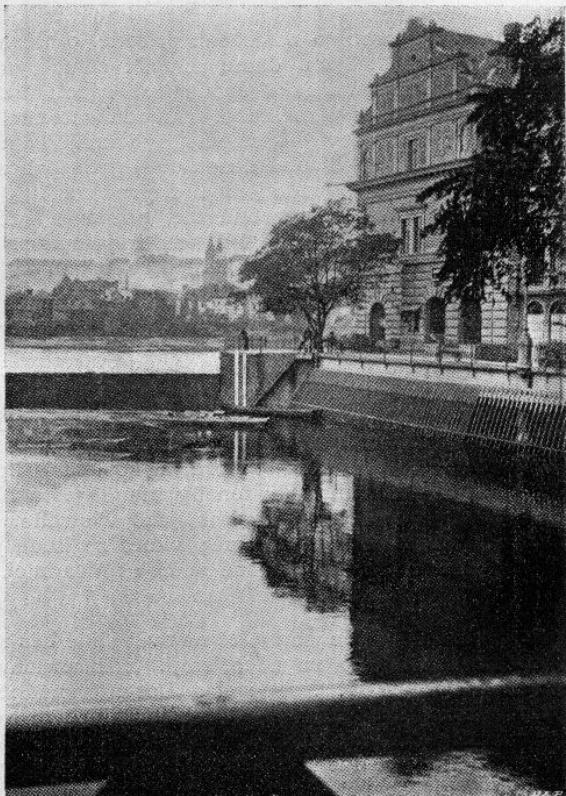
Třetí snímek, jež jsem pro kontrolu pořídil, ukazuje jasně, mnoho-li by chodci po nábřeží z Vltavy bylo zakryto druhým nábřežím — a dávám proto za pravdu panu pisateli, když praví, že »s celé hráze pak bude právě pohled na Hradčany mnohem snad krásnější, nežli jest dnes s nábřežím«. Ano, nebot mu nebude překážeti v pohledu hráz, na níž bude státi. Potom se jednoduše pošle každý »na hráz«, komu by její existence v pohledu s nábřeží vadila, po případě se nábřeží policejně uzavře.

Komu jest toto druhé nábřeží ozdobou, ten nebude ovšem tak sentimentální, aby litoval zrcadlení Hradčan v klidné hladině vzduté vody nad nynějším jezem, jež zmizí v čeréní vody plynoucí, až jezu nebude.

Jak krásně budou působit dvě snoubící se nábřeží v délce půl kilometru v pohledu s mostu Karlova, o tom dostatečně přesvědčuje obrázek. Že také Žofín prodloužením špičky nábřežím na první pilíř nového mostu získá, snad věří páni také?! Co na tom, že této architektonicko-inženýrské úpravě padne za oběť poetický tento kout!

A vše to nedá se nikterak napravit a jest neodvratné, protože »alternativa zachování jezu a spojení jeho hrází se špičkou ostrova Střeleckého, byla již dříve uvažována, však z mnohých i estetických příčin

zavržena«. To jest ovšem krátká odpověď — proč? — proto! Nemyslité, že by bylo více seriosnosti v odpovědi, která by třeba stručně, ale výstižně naznačila tyto příčiny? — Estetických příčin neznám! Jakou závadu estetickou mohla by mít nepatrná změna nynějšího stavu »zlomením« stávajícího, pouze vlnu vodní tvůrčího jezu u vorové propusti

MNOHO-LI VE SKUTEČNOSTI ZAKRÝVÁ HRÁZ VLHAVU
OKU POZOROVATELOVU S NÁBŘEŽÍ.

směrem na špičku Střeleckého ostrova? Nemohu proto připustiti také oněch příčin mnohých, tajemně naznačených — pokud jich neznám.

Proto znamená mi také tato odpověď »polouřadní« a k tomu od neodborníka příliš málo! Více světla podati, aby včas byla veřejnost informována, jest povinností komise pro kanalizování Vltavy a Labe.

Boh. Hübschmar.n.